

▪ ΑΣΚΗΣΗ 1

Εκφώνηση άσκησης

Να βρείτε και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου στα παρακάτω παραδείγματα.

- Εἰ μὲν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥαδίως ἂν ἐσώζοντο.
- Ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρτανόντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται.
- Ἔσται δ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκαστος αἴτιος, ἐὰν δεῦρο ἀναβῇ καὶ ἀναισχυντῇ.
- Εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον.
- Ἄν δὲ σιωπῶ, ἔφη, οὐκ ἄρ' οἰμώξομαι;
- Εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα, ἔσονται ἔκσπονδοι.
- Εἰ νῦν γε ἐξαπατηθεῖητε ὑπὸ τούτων καὶ δημεύσαιτε τὴν οὐσίαν ἡμῶν, οὐδὲ δύο τάλαντα λάβοιτ' ἄν.
- Εἰ δὲ μὴ ἦν τοιοῦτος ὁ πατήρ, οὐκ ἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα κατέλιπεν.
- Ἐάν τις τὸν ἥλιον ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θεάσασθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται.
- Ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ, δικαίως τιμωρηθήσεται.
- Ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε.

Λύση άσκησης

- «Εἰ μὲν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥαδίως ἂν ἐσώζοντο.»  
(μτφρ. Αν βέβαια κρίνονταν στο δικαστήριο, εύκολα θα σώζονταν.)

«Εἰ μὲν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Εἰ» + «ἐκρίνοντο» (οριστική παρατατικού)

Απόδοση: «ἂν ἐσώζοντο» (δυνητική οριστική)

2ο είδος: Το μη πραγματικό.

- «Ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρτανόντων τιμωρῆσθε, πάντες πεύσονται.»  
(μτφρ. Αν τιμωρήσετε τους πιο επιφανεῖς από αυτούς που έσφαλαν, όλοι θα (το) πληροφορηθούν.)

«Ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρτανόντων τιμωρῆσθε»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Ἐὰν» + «τιμωρῆσθε» (υποτακτική)

Απόδοση: «πεύσονται» (οριστική μέλλοντα)

3ο είδος: Το προσδοκώμενο.

- «Ἔσται δ' αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκαστος αἴτιος, ἐὰν δεῦρο ἀναβῇ καὶ ἀναισχυντῇ.»  
(μτφρ. Αν ανέβει εδώ και συμπεριφερθεῖ αναιδῶς, θα είναι ο καθένας χωριστά ο ίδιος υπαίτιος για τον εαυτό του.)

Δευτερεύουσες επιρρηματικές υποθετικές προτάσεις – Σύνθετος Υποθετικός Λόγος

α) «ἐὰν δεῦρο ἀναβῇ»:

Υπόθεση: «ἐὰν» + «ἀναβῇ» (υποτακτική)

Απόδοση: «Ἔσται» (οριστική μέλλοντα)

3ο είδος: Το προσδοκώμενο.

β) Υπόθεση: (ἐὰν) + «ἀναισχυντῇ» (υποτακτική)

Απόδοση: «Ἔσται» (οριστική μέλλοντα)

3ο είδος: Το προσδοκώμενο.

- «Εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον.»  
(μτφρ. Αν μου άρεσε κάτι από αυτά που λέγονταν, θα παρέμενα αδρανής.)

«Εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Εἰ» + «ἤρεσκέ» (οριστική παρατατικού)

Απόδοση: «ἂν ἦγον» (δυνητική οριστική)

2ο είδος: Το μη πραγματικό.

- «Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἄρ', ἔφη, οἰμώξομαι»  
(μτφρ. Αν λοιπόν σωπάσω, είπε, τότε δεν θα κλάψω;)

«Ἄν δὲ σιωπῶ»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Ἄν» + «σιωπῶ» (υποτακτική)

Απόδοση: «οὐμῶξομαι» (οριστική μέλλοντα)

3ο είδος: Το προσδοκώμενο.

1.6. «Εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα, ἔσονται ἔκσπονδοι».

(μτφρ. Αν δεν κάνουν αυτά, θα αποκλειστούν από τις συνθήκες.)

«Εἰ μὴ ποιήσουσι ταῦτα»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Εἰ» + «ποιήσουσι» (οριστική μέλλοντα)

Απόδοση: «ἔσονται» (οριστική μέλλοντα)

1ο είδος: Το πραγματικό με σημασία προσδοκώμενου.

1.7. «Εἰ νῦν γε ἑξαπατηθείητε ὑπὸ τούτων καὶ δημεύσαιτε τὴν οὐσίαν ἡμῶν, οὐδὲ δύο τάλαντα λάβοιτ' ἄν».

(μτφρ. Αν εξαπατηθείτε τώρα από αυτούς και δημεύσετε την περιουσία μας, ούτε δύο τάλαντα δεν θα λάβετε.)

Δευτερεύουσες επιρρηματικές υποθετικές προτάσεις - Σύνθετος Υποθετικός Λόγος

α) «Εἰ νῦν γε ἑξαπατηθείητε ὑπὸ τούτων»:

Υπόθεση: «Εἰ» + «ἑξαπατηθείητε» (ευκτική)

Απόδοση: «λάβοιτ' ἄν» (δυνητική ευκτική)

5ο είδος: Απλή σκέψη του λέγοντος.

β) (Εἰ) + «δημεύσαιτε»

Απόδοση: «λάβοιτ' ἄν» (δυνητική ευκτική)

5ο είδος: Απλή σκέψη του λέγοντος.

1.8. Εἰ δὲ μὴ ἦν τοιοῦτος ὁ πατήρ, οὐκ ἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα κατέλιπεν».

(μτφρ. Αν ο πατέρας δεν ήταν τέτοιος, δεν θα άφηνε από πολλά λίγα.)

«Εἰ δὲ μὴ ἦν τοιοῦτος ὁ πατήρ»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Εἰ» + «ἦν» (οριστική παρατατικού)

Απόδοση: «ἂν κατέλιπεν» (δυνητική οριστική)

2ο είδος: Το μη πραγματικό.

1.9. «Ἐάν τις τὸν ἥλιον ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θεάσασθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται».

(μτφρ. Αν κάποιος επιχειρήσει με αυθάδεια να δει τον ήλιο, χάνει τα μάτια του.)

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Ἐάν» + «ἐγχειρῇ» (υποτακτική)

Απόδοση: «ἀφαιρεῖται» (οριστική ενεστώτα)

4ο είδος: Αόριστη επανάληψη στο παρόν-μέλλον.

1.10 «Ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ, δικαίως τιμωρηθήσεται».

(μτφρ. Αν θέλει ο θεός, δίκαια θα τιμωρήσει.)

«Ἐὰν θεὸς ἐθέλῃ»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Ἐάν» + «ἐθέλῃ» (υποτακτική)

Απόδοση: «τιμωρηθήσεται» (οριστική μέλλοντα)

3ο είδος: Το προσδοκώμενο.

1.11. «Ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε».

(μτφρ. Ήταν δυνατόν αυτοί να βοηθήσουν εσάς, αν θέλατε.)

«εἰ ἐβούλεσθε»:

Δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

Υπόθεση: «Εἰ» + «ἐβούλεσθε» (οριστική παρατατικού)

Απόδοση: «Ἐξῆν ἐπικουρεῖν» (παρατατικός απρόσωπου ρήματος + απαρέμφατο)

2ο είδος: Το μη πραγματικό.

■ ΑΣΚΗΣΗ 2

Εκφώνηση

Να μετατρέψετε τους παρακάτω υποθετικούς λόγους στο είδος που σας ζητείται.

2.1. Εἰ ψεύδομαι, Σώκρατες, ἐξέλεγχε.

Να γίνει μετατροπή στο μη πραγματικό.

2.2. Ὡν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, εὐδοκιμήσομεν.

Να γίνει μετατροπή στην απλή σκέψη του λέγοντος.

2.3. Εἰ σὺ βούλει, ἐπανέλθωμεν.

Να γίνει μετατροπή στην αόριστη επανάληψη στο παρελθόν.

2.4. Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον.

Να γίνει μετατροπή στο προσδοκώμενο.

2.5. Εἰ τοῦτο ποιεῖς, τὴν πόλιν βλάπτεις.

Να γίνει μετατροπή στο μη πραγματικό.

2.6. Εἰ μὴ εἶχομεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν.

Να γίνει μετατροπή στην απλή σκέψη του λέγοντος.

2.7. Εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε.

Να γίνει μετατροπή στην αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον.

2.8. Ἐὰν ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε.

Να γίνει μετατροπή στο πραγματικό.

2.9. Οὐδὲ ζῶη ἂν τις, εἰ μὴ τρέφοιτο.

Να γίνει μετατροπή στο μη πραγματικό.

2.10. Ἐὰν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν [...], τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία.

Να γίνει μετατροπή στο προσδοκώμενο.

Λύση

2.1. «Εἰ ψεύδομαι, Σώκρατες, ἐξέλεγχε»:

Εἰ ἐψευσδόμην, Σώκρατες, ἂν ἐξήλεγχες.

2.2. «Ὡν ἐθέλωμεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, εὐδοκιμήσομεν»:

Εἰ θέλομεν ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν δικαίων, ἂν εὐδοκιμήσοιμεν.

2.3. «Εἰ σὺ βούλει, ἐπανέλθωμεν»:

Εἰ σὺ βούλοιο, ἂν ἐπανήλθομεν.

2.4. «Τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον»:

Τῶν ἐχθρῶν ἐάν τινα λάβωσιν, ἀποκτενοῦσι.

2.5. «Εἰ τοῦτο ποιεῖς, τὴν πόλιν βλάπτεις»:

Εἰ τοῦτο ἐποίεις, τὴν πόλιν ἂν ἔβλαπτες.

2.6. «Εἰ μὴ εἶχομεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἦμεν»:

Εἰ μὴ ἔχοιμεν φῶς, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν εἴμεν.

2.7. «Εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε»:

Ἐὰν δὲ τοῖς λόγοις πείθησθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς διοικεῖτε.

2.8. «Ἐὰν ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε»:

Εἰ ἀντέχει τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ (πολεμήσετε) πολεμεῖτε.

2.9. «Οὐδὲ ζῶη ἂν τις, εἰ μὴ τρέφοιτο»:

Οὐδὲ ἔζη ἂν τις, εἰ μὴ ἐτρέφετο.

2.10. «Ἐὰν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν, [...] τούτοις θάνατός ἐστι ἡ ζημία»:

Ἐὰν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν, τούτοις θάνατος ἔσται ἡ ζημία.

▪ **ΑΣΚΗΣΗ 3**

Εκφώνηση

Να αναγνωρίσετε το είδος των υποθετικών λόγων.

1. Ἄν μὴ πιστεύητε, πέμψατε πρέσβεις Ἀθήναζε.
2. Ἄν τι συμβῇ τοιοῦτον, μέμνημαι τοῦ πατρός.
3. Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι.
4. Ἡ μὲν φύσις, ἂν ἦ πονηρὰ, πολλάκις φαῦλα βούλεται.
5. Εἰ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.
6. Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.
7. Σωκράτης οὐκ ἔπινε, εἰ μὴ διψῶ.
8. Ἄν μὴ τι κατὰ γνώμην ἐκβῇ, ἐν ὀργῇ ποιείσθε.
9. Εἰ Ἀγησίλαος τοὺς νέους σπουδαίους γυμναζόμενους ἴδοι, ἐπήνεσεν ἄν.

Λύση

1. **Ἄν μὴ πιστεύητε, πέμψατε πρέσβεις Ἀθήναζε.**  
Προσδοκώμενο
2. **Ἄν τι συμβῇ τοιοῦτον, μέμνημαι τοῦ πατρός.**  
Αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον
3. **Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι.**  
Απλή σκέψη του λέγοντος
4. **Ἡ μὲν φύσις, ἂν ἦ πονηρὰ, πολλάκις φαῦλα βούλεται.**  
Αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον
5. **Εἰ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.**  
Μη πραγματικό
6. **Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.**  
Πραγματικό
7. **Σωκράτης οὐκ ἔπινε, εἰ μὴ διψῶ.**  
Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν
8. **Ἄν μὴ τι κατὰ γνώμην ἐκβῇ, ἐν ὀργῇ ποιείσθε.**  
Αόριστη επανάληψη στο παρόν - μέλλον
9. **Εἰ Ἀγησίλαος τοὺς νέους σπουδαίους γυμναζόμενους ἴδοι, ἐπήνεσεν ἄν.**  
Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν

▪ **ΑΣΚΗΣΗ 4**

Εκφώνηση

(επαναληπτική) Να μετατρέψετε τις ακόλουθες υποθετικές προτάσεις σε υποθετικές μετοχές.

- α. Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.
- β. Ἀπέθανον γάρ, εἰ μὴ ἡ τῶν τριάκοντα ἀρχὴ κατελύθη.
- γ. Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι.
- δ. Ἐάν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς.
- ε. Εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία.

Λύση

- α. Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, **εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.**  
Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην **φυγὰς ἀδίκως καταστησόμενος.**

β. Ἀπέθανον γάρ, εἰ μὴ ἡ τῶν τριάκοντα ἀρχὴ κατελύθη.  
Ἀπέθανον γάρ μὴ τῆς τῶν τριάκοντα ἀρχῆς καταλυθείσης.

γ. Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι.  
Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα φωνὴν λαβοῦσα.

δ. Ἐάν τι λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς.  
Λέγων τι παρὰ ταῦτα μάτην ἐρεῖς.

ε. Εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία.  
Ταύτης τῆς πόλεως ληφθησομένης ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία.

Ημερομηνία τροποποίησης: 1/12/2013